

י"ל ע"י ארגון נעשה ונשמע
טל: 0722-477774 פקס: 0722-155-701
דוא"ל: m072247774@gmail.com

הקבצו

בית ועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
7

סיון תשע"ה
נושא החודש:
דרך הלימוד

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

דרך הלימוד - השווה לכל נפש

ומצב מסוימים בלבד. דוק ותשכח.

מעלת הלימוד עולה על הכל

אך למען האמת, לימוד התורה הוא דבר חיוני ונצרך כל כך - שלא שייך בשום אופן להגביל אותו! לימוד התורה הוא החיים של האדם, וכשם שאי אפשר לומר לאדם: במצב פלוני ואלמוני יש לך זכות לחיות, ובמצב פלמוני לא; כך בדיוק לא שייך לומר לאדם: במצב פלוני יש לך אפשרות לעסוק בלימוד התורה ובמצב פלוני לא. הדבר בלתי אפשרי. והסיבה לכך. כי אמנם בתוך לימוד התורה ישנם הרבה 'יעדים' ו'מטרות': ידיעת התורה, עמל וגיעה, הגדלת דעתו של אדם, תבלין ליצר הרע, ועוד ועוד, וכולם אמתיים ונכונים, אבל יש משהו קודם יותר ושורשי יותר, שהוא עצם לימוד התורה; לימוד התורה הוא החיבור של האדם למקומו האמתי. הלימוד מחבר את נשמתו של האדם לשורשה, ומדבק אותו לאביו שבשמים, שהוא שרשו וחיותו, ומזה הוא מקבל את

כל חיותו וקיומו. ונקודה שורשית זו אמורה להתלוות לכל יעד ומטרה נוספת שקיימת בלימוד התורה, והיא היא היסוד והתכלית של הלימוד, בכל צורה שהיא. משכך, מוכרח להיות דרך שמאפשר לכל אדם, כל יהודי יהיה מי שיהיה, בכל זמן שהוא, ובכל מצב שמזדמן - להיות מחובר ללימוד התורה. כדי שתמיד אבל תמיד, יוכל האדם להתחבר לנשמת חיו שהיא התורה הקדושה, ולקבל ממנה את חיותו הרוחנית והגשמית גם יחד.

לכך, מלמד מוהר"ן - דבר ראשון: עליך ללמוד בכל מחיר! ומתוך הנחת יסוד זה, תמצא את הדרך כיצד לעשות זאת! הכיצד? אם ברגע זה דעתך מיושבת, מוחך מאיר, יש לך בית מדרש מתאים וחברותא מוצלח, ויש לך חשק ללמוד בעיון - תלמוד בעיון! היש דבר טוב מזה? נצל את ההזדמנות, עיין היטב בלימודך עד שתזכה להבין את חסוגי'ה על בוריה, ואת ההלכה על בוריה.

אך אם חסרים לך אחד או יותר מהרשימה הזו; אתה מבולבל / עייף / מוחך עמום ומטושטש / אין לך מקום מתאים וחברותא כלבבך, או כל סיבה אחרת שאינה מאפשרת לך לימוד מעמיק שכזה - אל תעזוב את הלימוד! בדיוק כמו שלא תעזוב את החיים... אלא, תלמד יותר בפשטות! תעבור על הדברים בקלות יותר, בלי להעמיק או להתעכב יותר מדי, ותמשיך הלאה. ואם אינך יכול ללמוד גמרא או הלכה, תלמד דברים פשוטים יותר: י"ד, מדרש, או ספר אחר. העיקר שתלמוד! והיה, אם משום מה גם זה בלתי אפשרי או קשה מדי במצבך זה, אם אינך מסוגל כעת לאמץ את המוש בכלל, או שאינך מסוגל לתפוס ולהבין כלום; שוב - את הלימוד אינך יכול לעזוב, כי הוא חייך. מה תעשה? תקרא! אפילו בלי להבין!! תחטוף פרקי משניות, דפי גמרא, וסימני שולחן ערוך אפילו בקריאה בעלמא, העיקר שתלמוד!!!!

לימוד - בכל מצב ובכל זמן

בהדרכה קצרה זו, הכולל הרבה מאוד - מתגלה דרך בו יכול כל אדם, אבל כל אדם, בכל מצב ובכל זמן ממש - להיות מחובר למצוה הגדולה

המשך בעמ' ד <<<

בתוך הנושא הכללי של 'לימוד התורה' תופס מקום נכבד הנושא של "דרך הלימוד". ניתן לומר שהוא חלק ה"הלכה למעשה" של מצות תלמוד תורה. לאחר שאדם מעורר את עצמו לעצם העניין, ומעשיר את ידיעותיו בחשיבות הלימוד ובתועלתו, הוא משתוקק לדעת, כיצד יוכל ליישם זאת הלכה למעשה - מה ללמוד, כמה, ואיך.

ואכן נראה שהנושא העסיקי את הלומדים רבות במשך הדורות, ובספרי גדולי הדורות אנו מוצאים הרבה התייחסות לעניין, החל מזמון הראשונים כגון ספר "אורחות צדיקים", ועד לספרי האחרונים - המג"א, הרמ"ל, ועוד, ובדורות אנו, עלה הנושא הזה על במתם של רוב ככל גדולי הדור, כשהם חוזרים ומעוררים לעסוק בדרך הלימוד בצורה הנכונה, ומזהירים מפני הדרך הלא-נכונה

לא נראה שיש עוד הרבה מה לחדש בזה, בפרט לאחר שבסופו של דבר התקבלו בעם ישראל הרבה דרכים ושיטות של לימוד; יש שעוסקים בעיון, ויש בבקאות, יש שעוסקים בסברא ופלפול ויש ב'אסוקי שמעתא' אליבא דהלכתא, וכפי שכותב הגר"ש פנקס (בתשובתו לבחור ששאל אותו אודות דרך הלימוד): 'הרי כבר ידועים לך מן הסתם חמישים דרכי לימוד, ואם כן מה יועיל אם אכתוב לך עוד אחד...'

אך ענייני גלגול שיש מה לחדש. מוהר"ן מתייחס אף הוא, בכמה מקומות בדבריו, לנושא זה. וכדרכו, הוא עוסק בעניין בצורה יותר שורשית, ומתוך דבריו עולה ומתגלה

גישה חדשה לכל העניין, בהירה וברורה יותר, באופן שכולל את כל השיטות כולם מחד, ומגיש את הדרך המעשית מאידך, לעובדא ולמעשה בדרך השווה לכל נפש, בכל זמן ומצב.

דברינו מבוססים בעיקר על המובא בשחות הר"ן (שיחה עו), בהסתמכות על מקומות נוספים בהם הוא מזכיר את העניין, ועל דברי ר' נתן בכמה מקומות. להבנת העניין כראוי מומלץ מאוד לראות את השיחה המדוברת בפנים, ויהי רצון שלא תצא תקלה מתחת ידו.

ובכן, ההוראה מהי 'דרך הלימוד' - קשורה בהכרח להבנת עצם מצות תלמוד תורה. ככל שבנין טוב יותר מזה לימוד תורה, ומה מטרותיה - נוכל להבין טוב יותר כיצד לעשות זאת. פשוט כגון: אם המטרה היא ידיעת התורה, אזי ה'דרך' לזה בהכרח בנויה באופן שמביא לידיעת התורה. ואם המטרה היא העמל והיגיעה, אזי הדרך צריכה להתאים למטרה זו, וכן הלאה על זה הדרך.

ובאותה מדה גם להיפך. כל צורה ודרך שנגדיר אותה כ'דרך הלימוד' תגביל במידה מסוימת, מעט או הרבה, את המטרה שתושג על ידי הלימוד הזה. כי כל דרך מביאה למטרה מסוימת בלבד; ולא רק את המטרה היא תגביל ותצמצם, אלא גם את היכולת ללמוד. כי כל דרך, מצריכה תנאים ומצבים סביבתיים שמתאימים לדרך הזו, שרק אם וכאשר קיימים התנאים הללו, אפשר יהיה ללמוד.

נמצא, שכל 'דרך לימוד' שנגדיר, יהיה איזה שיהיה - כולל בתוכו מעלה וחסרון גם יחד. המעלה היא בכך, שהוא מביא את הלומד קרוב יותר לאיזושהי מטרה, והחסרון הוא בכך, שהוא מצמצם אותו לזמן מקום

דבר המערכת

קבלת התורה מחדש

זה עתה עמדנו למרגלות הר סיני, וקבלנו מחדש את התורה.

אחד מכללי היסוד ביהדות הוא, שאין שום חג, מצוה, או מנהג - שהוא רק 'זכר' לדבר היסטורי כלשהו ותו לא. כל דבר הוא כלי ודרך להמשיך מחדש את אותו אור וכח והשפעה שהיה אז. נמצא שבחג השבעות - התקיים מחדש מעמד קבלת התורה, וכל נשמה מאתנו קבלה מחדש את חלקה בתורה.

מובן שלא קבלנו תורה חדשה, שהרי אין איש רשאי לחדש דבר, ואפילו נביא. מה שקבלנו מחדש - הוא את ה'קשר' לתורה, ואת החיבור הפנימי, בבחינת 'ביום חתונתו - זו מתן תורה'. נכנסנו מחדש לחופה, וקשרנו קשר מחדש עם התורה ועם נותנה.

התורה איננה רק אוסף של הוראות מה לעשות או לא לעשות בתוך 'החיים שלי'. אלא התורה היא 'מהות' החיים שלנו, כשכל רגע מחיינו, כל מחשבה דיבור ומעשה - מואר ומודרך באור התורה. מה שהופך את חיינו למקשה של קשר וחיבור וקייבה להש"ת - ע"י התורה ומצוותיה, הלכותיה ומנהגיה.

לשם כל זקוקים אנו לתורה שבעל פה, כי רק החכמים שבכל דור, דור דור חכמו וצדיקו - הם אלו שיכולים להוריד את התורה ממילים ואותיות, למשהו מעשי וחי. הם מלמדים אותנו את הדרך ואת העצות שעל ידם נזכה לקיום התורה באמת, בכל רגע ובכל תנועה מחיינו.

אין מתאים מזמן זה, להתחדש בחיפוש אחר החכמים הללו ודבריהם, שבכוחם התחיל לנו, לכל יהודי ויהודי, את הדרך היהודית לו ולנשמתו, מתוך חיו מקומו ומצבו - אל המקום האמתי והיעד הנכסף, שהוא האור והניגון של קרבת ה', והחיבור אליו, שחיים אלו בלבד הם אלו שראויים להיקרא חיים, כנאמר "ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כולכם היום".

זו מטרת העלון, ומטרה זו עומדת לנגד עיני הכותבים בכל תיבה ושורה מתוכנו. אין כאן מקום ל'וורטים', 'חידושים', או סתם 'הגיגים', אלא רק מומלצים מאירות שבכוחם להאיר את החושך, ולהפוך את חיינו הפשוטים לניגון מרומם. וזאת ע"י ניצוצי אור ששורשים בגבהי מרומים, בסודות התורה ובהשגות עליונות, ותכליתם יורדת ויורדת עד למקומו של כל אחד, בכל זמן ובכל מצב.

גליון זה ניתן לראות דוגמה לזה. כאשר המצוה הגבוהה והנוראה - מצות תלמוד תורה, לובשת כלים ודרכים מעשיים, השווים לכל נפש, ומתברת כל ימדי, במצב פשוט ככל שיהא - לדבר הגדול והנשגב הזה. קראו ותחי נפשכם.

הנושאים הבאים:

- תמוז - בין המצרים
- אב - עבודת התשובה
- אלול - ראש השנה
- תשרי - חג הסוכות
- חשוון - עבודת הלילה
- כסליו - הודאה

קונטרס דרך עץ חיים] חולק על המג"א הנ"ל, "החזו"א פסק כדברי הרמח"ל בזה", כדאי לך לחשיג את הספר ולראות את הדברים בבנים. **יעקב:** אז באמת לשיטת המגן אברהם אין זה נחשב ללימוד? **משה:** לא מסתבר. כי הרי ראינו כעת שזו גמרא מפורשת, ובוודאי המג"א לא חולק על זה, ועל כרחנו צריך ליישב דברי המג"א (כמו שאכן כתבו כמה אחרונים) שכוונתו באופן שאינו מבין כלום, כגון שחושב ב"אזיהו מקומן" שאזיהו' זה עו' ומקומן' זה אפיקומן, ובזמנם היה מצוי מאוד כאלו ע"ה, אבל כשמבין את כללות העניין זה בוודאי נחשב לימוד גם להמג"א.

ועוד יש לומר, שאף אם להמג"א אינו נחשב לימוד במה שלא מבין, מ"מ עדיף שלא יתעכב ע"ז ומשיך הלאה ובזמן הזה יספיק ללימוד עוד הרבה דברים שכן בין, נמצא שספיק ללימוד בסך הכל יותר תורה. אולי בהזדמנות עוד נדבר ע"ז כי יש מה להרחיב בעניין זה עוד, והעיקר חזק ואמין ואל תתבלבל מאף אחד.

משה: מה שלומך יעקב, איך היה תה השבועות? **יעקב:** ב"ה, היה נפלא מאד. הרגשתי חיזוק גדול בעבודת ה', וממש נפתח לי הלב ללימוד התורה, ומיד לאחר החג, התחלתי לקבוע לי סדרים ללימוד, ולהתקדם בלימודים נוספים גם מוחזק לסדרי הישיבה. וב"ה זה נותן לי חשק עצום ללימוד התורה, עד שגם הלימוד בסדרי הישיבה הוא הרבה יותר חזק ובלתי חוזק.

משה: טוב מאוד, חזק ואמין בדרכך, כי באמת לא באנו לעולם בש"ב ללימוד רק כמה דפים במשך 'זמן' שלם ח"ו, התורה גדולה ורחבה, ומוטל עלינו להשתדל להתקדם וללמוד כמה שיותר חלקים בתורה.

יעקב: טוב שאתה מחזק אותי בזה, כי בדיוק אתמול באו אלי כמה בחורים מבוגרים מו"ק'ובין' ואמרו לי: שלא כדאי לי ללמוד כ"כ מהר, כי צריך להבין וללמוד בעיון, ואם לומדים מהר בסוף יוצאים עם-הארץ, ועוד כמה דברים כאלו שבאמת קצת התחילו לבלבל אותי, אבל מצד שני אני מרגיש כזאת מתקוות באופן של הלימוד הזה.

משה: באמת יש בלבול גדול בעולם בעניין הזה של 'דרך הלימוד', ובאמת כבר דברו על זה "כל גדולי ישראל" מ"ל הדורות" ומ"ל העדות והחוגים" - אם זה "ארחות צדיקים" שהקדיש לזה כמה דפים ב'שער התורה', ומאריך שם מאד בעניין הזה שרוב העולם מחפשים ללימוד וזוקא בהבנה היטב ובכפופ ללבסקי עובדים מחמת זה לגמרי את התורה, [וכדאי מאוד לראות דבריו הקדושים בבנים שהם כ"כ אקטואליים בימינו], ואם זה השל"ה הק' שמאריך בזה מאד בספרו, ועוד כמה וכמה ספרים שכתבו בזה.

ככן דבור האחרון - כמה צוות מ"מ הגרא"מ שך זצ"ל על ריבוי הדקדוק והכפופ ללומד ההספק וההתקדמות בלימוד התורה הקדושה, והגאון ר' חיים ברמן שליט"א [מגדולי תלמידיו] אמר, שהרב שך היה לו מלחמה על 'דרך הלימוד' בישיבות יותר ממה שהיה לו מלחמה על חב"ד, ויבדלחט"א הגאון ר' גרשון אידלשטיין מדבר על זה כל היום וכל הילה, וכמו כן ישנם הרבה ראשי ישיבות, שאף שאינם מדברים על זה כל כך, כי אינם מוצאים די אופן קשבת, אבל לבם כואב מאוד על המצב הזה, ואחרי כל זה עדיין רוב העולם חרוק מזה, ורואים מזה עד כמה היצר הרע משקיע כוחות בלבול את העולם בזה, כי יודע שזה המתכנן הבדוק ביותר להרחיק את האדם מהתורה לאט לאט.

יעקב: אתה צודק כל כך. כי באמת רואים בחוש שאלו שלומדים הרבה ומספיקים, הם קשורים ודבוקים לתורה הרבה יותר מאלו שלומדים רק בעיון, שלהם יש בדרך כלל 'יותר זמן', כי לא ממהרים לשום מקום... וגם יש מתקוות עצומה בלימוד זה שאינו בלימוד העיון, ואמנם יש גם מתקוות בלימוד העיון שאין בלימוד בקיאות, ובפרט כשזוכים לחדש בתורה ולכתוב חידו"ת, אבל רואים בחוש שנצרך דווקא שניהם.

משה: ממש כמו שאתה אומר, ובאמת מוהר"ן זצ"ל דבר ע"ז הרבה מאוד, וחלק מזה נכתב בשיחות הר"ן [סי' עו] שאף שבדאי צריך גם זמן ללימוד העיון, ובמקומות אחרים מפליג מאוד במעלת החידוש בתורה, ובע"ה עוד נדבר ע"ז, אבל באופן כללי הדרך ללימוד מהר ולהספיק הרבה, ואמרו שהתורה כ"כ גדולה ואם נדקדק כ"כ הרבה דקדוקים מתי נספיק ללימוד את התורה [וכלשון הגמרא בעירובין דף מ"א ע"א שאמרו רב פפא 'אילו היינו מדקדקים כל כך לא היינו לומדים' ע"י"ש], וכדאי לך לראות את השיחה הזאת בבנים אשר היא ממש מים קרים על נפש עייפה של כל מי שרוצה ללימוד ואשר לטעום טעם של חיבור אמיתי לתורה, ובדרך-כלל ממצעמו הוא נמשך ללימוד באופן כזה, אלא שרבו המבלבלים בזה ומונעים מהדבר האמיתי הזה, ככן כדאי ללימוד את דבריו הקדושים שם, ועי"ה לא ימונע מכל המל' עיגים עליו.

יעקב: אני ממש מזדהה עם כל מילה ומרגיש שהאמת אתך, וכמו שאני מרגיש בעצמי, והאמת שאני בטוח שכל מי שמזלזל בזה, הוא רק כי אף פעם לא ניסה ללימוד כך, ולכן נראה לו שזה לא דרך נכונה, כי באמת לפני שהאדם נכנס באמת ללימוד התורה הוא לרוב ללימוד הרבה, והרבה יותר קל לומר "בעיון" ולהגיד כמה סבות ומחנות, ו"לדבר בלימוד" וכו', אבל כל מי שטעם טעם של לימוד אמיתי כזה, יודע שזהו לימוד התורה האמיתי שנהגו בה בכל הדורות.

אבל אע"פ שאני מרגיש שזה האמת, לא ידעתי מה לענות לכמה ששאלו אותי שהרי במג"א [בסי' ג] ובכשנ"ב שם כתוב שבתורה שבע"פ אם אין מבינים אינו נחשב לימוד כלל, ואמנם כשלוומדים מהר לא בהכרח שלא מבינים כלום, ולפעמים ע"ז בעצמו שלא מתעכבים תופסים את העניין בשלימות יותר וההבנה בהירה יותר, אבל בכל זאת בדרך כלל יש מקומות שלא מבינים כ"כ ומתקדמים וממשיכים הלאה, ואמרו לי שזה ממש ביטול תורה, מה אתה אומר ע"ז?

משה: דבר ראשון אסור לנו לשכוח שזה הדרכה של חז"ל מפורשת בגמ' [ע"ז י"ט ע"א] "לעולם ליגרסו איניש, אף על גב דמשכח, ואע"ג דלא ידע מאי קאמר, שנאמר גרסה נפשי לתאבה", א"כ זו האמת ולא שייך להזיז דברי הגמ'.

בית הישי

ללימוד בזריזות בלי לדקדק מדי הרבה

שְׁמַעְתָּי בְּשִׁמּוֹ מִכָּבֶד שְׁפָרָה, שְׁלֹמֹךָ כֵּל הָאֲרֻבָּעָה שְׁלֹחַן-עֲרוֹךְ; שְׁלֹשׁ פְּעָמִים: פֶּעַם אַחַת פִּפְשׁוּטוֹ, וּפֶעַם שֵׁנִי לְמִדּוֹ וְגַמְרוֹ אוֹתָם וְהָיָה יוֹדֵעַ כָּל דִּין וְדָין מֵאֲרֻבָּעָה שְׁלֹחַן-עֲרוֹךְ; הַשְּׂרֵשׁ שְׁלֹשׁ בְּגִימָרָא פְרוּשׁ רִשׁוֹ, וְתוֹסֵפוֹת, וּפֶעַם שְׁלִישִׁי לְמִדּוֹ וְגַמְרוֹ אוֹתָם וְיִזְכֶּה לְיַדֵּעַ בְּכָל דִּין וְדָין סוּד הַפְּנֵיָה שֶׁל הַדִּין, מִפְּנֵי מַה הַדִּין כָּךְ-עַל-פִּי סוּד, וְכִפִּי הַנְּשַׁמֵּעַ עַל זֶה הָיָה בִּימֵי נַעֲרֻתוֹ, כִּי אַחֲרֵי-כֵן חִזַּר וְגַמְרוֹ אוֹתָם עוֹד פְּנֵיָה פְּעָמִים.

וְדַרְפוּ הָיָה תְּמִיד, שְׁתֵּיהֶם לומד הרבה הרבה כל ימיו עד הסוף, אֶפְלוּ בַּעַת הַחֹלְלוֹת הַכְּבֵד שְׁתֵּיהֶם לֹא שָׁפוּ, וְאֶף-עַל-פִּי שְׁתֵּיהֶם עָלוּ טְרַחָא וְצַבּוּרָא, שְׁתֵּיהֶם עוֹסְקִים הִרְבֵּה עִמָּנוּ וְגַם בְּאֲנָשׁוֹי לְקַרְבָּם לְעִבּוּדֵי ה', וְלִתְנוּ לָנוּ עֲצוֹת בְּכָל עֲסָקֵינוּ וְכוּ', וְכוּ', וְגַם מִחוּץ הָיָה מִשׁוּטְט תְּמִיד בְּתַשְׁבוּת וְנִוְרָאוֹת תְּמִיד וְכוּ', וְכוּ', אֶף-עַל-פִּי-כֵן הָיָה עוֹסֵק בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה בְּפִשְׁטוּת הִרְבֵּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם וְלֹא הָיָה טְרוֹד כְּלָל, רַק תְּמִיד הָיָה בְּיָשׁוּב הַדַּעַת, וְיַעֲנֵן זֶה הָיָה חֲדוּשׁ נִפְלָא וְאֵי אֶפְשֶׁר לְסַפֵּר מֵאֵה כְּלָל, וְיִמְחַמֵּת זֶה הָיָה לוֹ פְּנֵאֵי עַל כָּל דָּבָר.

וְתְּמִיד הָיָה לִמּוּדוֹ בְּמִהְיֹוֹת גְּדוֹל מְאֹד, וְהָיָה לומד כְּפֵה דַּפִּין פּוֹסֵק בְּשִׁעָה אַחַת עִם כָּל הַפְּרוּשִׁים כְּלָם שְׂסָבִיב הָאֲרֻבָּעָה "שְׁלֹחַן עֲרוֹךְ" הַמְּנַפְסִים בְּכָרָךְ גְּדוֹל, שְׁחֵם ה"טוּרֵי-הַבַּי"ת וְה"מִגְּנֹן אֲבוּהֶם" וְה"בָּאֵר הַגּוֹלָה" וְיִפְרִי הַדֶּשֶׁ"ו" וְעֵצְרַת זְקִינִים" וְכוּ' וְכוּ' וְכוּ' בְּהֵם בְּשִׁעָה חֲתֻלָּים. וְסִפְרֵי שְׁבַעַת שְׁהַעוֹלָם מִכִּינִים עֲצִמָן לְהַתְפַּלֵּל בַּבֶּקֶר, בַּעַת שְׁמִתְחִילִין לְהַתְקַבֵּץ עַד שְׁמִיתְחִילִין לְהַתְפַּלֵּל, בְּאוֹתָהּ הַשְּׁעָה הוּא לומד אֲרֻבָּעָה דַּפִּין פּוֹסֵק, וְכוּ' כָּל מַה שְׁלֹמֹךָ גְּמָרָא אוֹ פּוֹסֵק וְכוּ' צִיָּא, הַכֵּל הָיָה בְּמִהְיֹוֹת גְּדוֹל מְאֹד.

וְסִפְרֵי עִמָּנוּ הִרְבֵּה בְּעִנְיָן זֶה, שְׁטוּב לְלַמֵּד בְּמִהְיֹוֹת, וְלִבְלִי לְקַדְקַק הִרְבֵּה בְּלִמּוּדוֹ רַק לְלַמֵּד בְּפִשְׁטוּת בְּזִרְזוּת, וְלִבְלִי לְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ הִרְבֵּה בְּשַׁעַת לִמּוּדוֹ מִעִנְיָן זֶה, רַק דִּיָּה לְהַבִּין הַדְּבָר בְּפִשְׁטוּת בְּמִקוּמוֹ, וְאֵם לְפַעְמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהַבִּין דְּבָר אַחַד, אֵל יַעֲמֹד הִרְבֵּה שֶׁם יִצִּיחַ אוֹתוֹ הַעִנְיָן וְלִמְדוֹ יוֹתֵר לְהֵלֵן, וְעַל-פִּי-הַרְבֵּ יַדֵּעַ אַחֲרֵי-כֵן מִמְּלֵאָה מַה שְׁלֵאָה הָיָה מִבִּין בְּתַחֲלָה כְּשֶׁלִּמְדוֹ כְּסֵדֶר בְּזִרְזוּת לְהֵלֵן יוֹתֵר.

וְאָמַר: שְׁאִין צְרִיכִין בְּלִמּוּדוֹ רַק הַאֲמִירָה לְבַד, לומד הַדְּבָרִים כְּסֵדֶר וְמוֹמְלָא בִּינִי, וְלֹא לְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ בְּתַחֲלַת לִמּוּדוֹ שְׁיִצְעָה לְהַבִּין תַּפְךָ, וְיִמְחַמֵּת זֶה יִקְשֶׁה לֹא תִרְבֵּה תַּפְךָ וְלֹא בִּינִי כְּלָל, רַק כְּנִיִּים מִחוּץ בְּהַלְמוּדוֹ וְיִאמֶר כְּסֵדֶר בְּזִרְזוּת וְמוֹמְלָא בִּינִי, וְאֵם לֹא בִּינִי תַּפְךָ-בִּינִי אַחֲרֵי-כֵן, וְאֵם שְׁאֲרוֹ אֵיזֵה דְּבָרִים שְׁאֵר-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוֹכֵל לְעַמְדַּת עַל פְּנֵיתוֹ, מַה בְּעָנָה? כִּי מַעֲלַת רַבִּי הַלְמוּד עוֹלָה עַל הַכֵּל.

וְכִמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ, זְכָרוֹנָם לְבָרְכָה (שְׁבַת סג): לְגַמְרוֹ וְהָדָר לְקַבֵּר וְאֶף-עַל-גַּב דָּאֵל יַדֵּעַ מַה קָּאמַר שְׁנָאמַר (תְּהֵלִים

ק"ט-כ): "גִּרְסָה נְפִישִׁי לְתַאבְּהָ" וְכוּ', כִּי עַל-יְדֵי רַבִּי הַלְמוּד שְׁלִמְדוֹ בְּמִהְיֹוֹת יִזְכֶּה לְלַמֵּד הִרְבֵּה, עַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְעַבֵּר פְּנֵיָה פְּעָמִים אֵלוֹ הַסְּפָרִים שְׁלֹמֹךָ, לְגַמְרָם וְלְחַזֵּר לְהַתְחִיל וְלְגַמְרָם פֶּעַם אַחֵר פֶּעַם, וְעַל-יְדֵי-זֶה מִמְּלֵאָה בִּינִי פֶּעַם שְׁנֵי וְהַשְּׁלִישִׁי לַמַּה שְׁלֵאָה הָיָה מִבִּין בְּתַחֲלָה, כָּל מַה שְׁאֶפְשֶׁר לְהַבִּין וְלַעֲמַד עַל דְּבָרֵיהֶם.

וְדַבֵּר הִרְבֵּה מְאֹד בְּעִנְיָן זֶה, וְאֵי אֶפְשֶׁר לְבָאֵר דְּבָרִים אֵלוֹ בְּתַבָּב הַיִּשָּׁב, אֲבָל בְּאֵמֶת הוּא דַּרְךְ עֲצֵה טוֹבָה מְאֹד בְּעִנְיָן הַלְמוּד, כִּי עַל-יְדֵי-זֶה יְכוּלִים לְזַכֵּת לְלַמֵּד הִרְבֵּה מְאֹד לְגַמְרוֹ כְּפֵה וְכְפֵה סְפָרִים, וְגַם יִזְכֶּה לְהַבִּין הַדְּבָרִים יוֹתֵר מֵאֲשֶׁר הָיָה לומד בְּדַקְדוּק גְּדוֹל, כִּי זֶה מְבַלְבֵּל מְאֹד מִן הַלְמוּד, וְכַפֵּה כְּנִי אֲדָם פְּסָקוֹ מוֹלְמוּדָם לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי רַבִּי הַדְּקֻדָּקִים שְׁלֵמָה וְיִאמְרוּ לֹא יִשְׁאֵר בְּיָדָם.

אֲבָל כְּשֶׁיִּרְגֵל עֲצִמָן לְלַמֵּד בְּמִהְיֹוֹת כְּפִינֵךְ לְעִיל בְּלִי דְּקֻדְוָקִים הִרְבֵּה, הַתּוֹרָה תִּתְקַמֵּם בְּזִדּוֹ, וְיִזְכֶּה לְלַמֵּד הִרְבֵּה מְאֹד, וְיִקְרָא וְיִפְסָקִים כְּלָם, וְתַנְיָ"ו וְיִדְרָשִׁים וְסִפְרֵי הַיָּהֵר וְקַבְלָה וְשִׁעָר סְפָרִים כְּלָם, וְיִבְרָא מְבָאֵר (לְעִיל כ"ח) שִׁיחַתוֹ שֶׁל רַבְנָה וְזָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, שְׁטוּב לְאֲדָם שְׁיַעֲבֵר בְּתַבִּי בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה.

וּפֶעַם אַחַד חָשַׁב רַבְנָה וְזָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, מַה שְׁהָאֲדָם צְרִיךְ לְלַמֵּד בְּכָל יוֹם עַד שְׁאִין חַיִּים מְסִפִּיק, דְּהֵינוּ, לְגַמְרוֹ בְּכָל שְׁנָה שִׁשׁ עִם הַר"ף וְהַר"ש, וְאֲרַבְעָה שְׁלֹחַן-עֲרוֹךְ הַגְּדוֹלִים, וְכָל הַפְּדֻרְשִׁים כְּלָם, וְכָל סְפָרֵי הַיָּהֵר וְתַקּוּנִים וְהַיָּהֵר חֲדָשׁ, וְכָל סְפָרֵי מְבַלְבֵּל מְהָאֵר: וְזָרוֹנוֹ לְבָרְכָה, גַּם צְרִיכִין לְלַמֵּד אֵיזֵה שְׁעִיר בְּיוֹם בְּקֻצַּת עֵינָי, וְעוֹד חָשַׁב הִרְבֵּה דְּבָרִים. גַּם צְרִיכִין לומד תְּהֵלִים בְּכָל יוֹם, וְתַחֲנוּת וּבְקוּשׁוֹת הִרְבֵּה הִרְבֵּה, וְאֵי סִפְרֵי הִרְבֵּה מִעִנְיָן זֶה שְׁצָרִיכִין לְלַמֵּד בְּמִהְיֹוֹת גְּדוֹל וּבְזִרְזוּת, וְלִבְלִי לְבַלְבֵּל דַּעְתוֹ בְּדַקְדוּקִים הִרְבֵּה מִעִנְיָן זֶה, וְהַדְּבָרִים הַלְלוֹ הֵם בְּדוּקִים וְאֵינְסִים.

גַּם לֹא הָיָה מְצִיָּה לְחַזֵּר תַּפְךָ עַל לִמּוּדוֹ, רַק רַצוֹנוֹ תְּמִיד הָיָה לְלַמֵּד הַסְּפָרִים אוֹ הַפּוֹסֵק שְׁלֹמֹךָ כְּסֵדֶר מִרְאֵשׁוֹ לְסוּפּוֹ בְּזִרְזוּת, וְאַחֲרֵי-כֵן יִתְחִיל פֶּעַם שֵׁנִי וְיִגְמַר אוֹתוֹ כְּפֵה וְכוּ' פֶּעַם אַחֵר פֶּעַם (שיחות הר"ן עו)

לעבור בכל התורה

רְאוּי לְאֲדָם שְׁיַעֲבֵר וְיִלְךָ בְּהָה הַעוֹלָם בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים וְלְלַמֵּד כְּלָם, כְּדִי שְׁתֵּיהֶם בְּכָל מְקוֹם. כְּמוֹ שְׁנִיבְרָא הַשְּׂרִים הַגְּדוֹלִים שְׁהוֹלְכִים וְעוֹבְרִים בְּמִדְיָנוֹת, וְאוּצִיאִים הוֹצִיאוֹת רַבּוֹת עַל זֶה, כְּדִי שְׁיִזְכֵּל אַחֵר לֵן הַתְּפָאֵר וְלומד שְׁתֵּיהֶם בְּמִדְיָנוֹת, כְּמוֹ שְׁדַרְךָ הַשְּׂרִים הַתְּפָאֵר וְלומד: הִייתִי בְּרִשָּׁא וְכוּ' צִיָּא בְּהָה, כְּמוֹ כֵן רְאוּי שְׁתֵּיהֶם הָאֲדָם בְּעוֹלָם הָאֵה בְּכָל מְקוּמוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁל הַתּוֹרָה, כְּדִי שְׁיִזְכֵּל לְהַתְּפָאֵר בְּעוֹלָם הַבָּא שְׁתֵּיהֶם בְּכָל מְקוֹם, דְּהֵינוּ בְּכָל הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים פְּנֵ"ל וְלַעֲתִיד בְּעוֹלָם הַבָּא מְזִבְרִין אוֹתוֹ כֵּן מַה שְׁלֹמֹךָ בְּעוֹלָם הָאֵה. (שיחות הר"ן חכ)

דרך הלימוד

ידוע שאין דעות בני אדם שוות ואי אפשר לתת דרך לימוד שיהיה לכלם, יש הנוטים להעמיק ויש לבקאות, יש הנוטים למשא ומתן ויש להלכה פסקה, יש למקצוע ויש למקצוע אחר, אולם אף על פי כן יש בדברי חז"ל וכן בדברי מוהר"ן בכמה מקומות הדרכות כלליות בדרך הלימוד, שההולך על פיהם יוכל לזכות לשלמות בדיעת התורה.

אולם יש בענין זה נקודה נוספת שחשוב להדגיש, והיא שבכל דרך לימוד שיבחר לו האדם צריך לראות שהדרך תתאים למטרה, ומהי המטרה? מוהר"ן מלמד שמלבד המטרה הבסיסית של הלימוד שהיא לאסוקי שמענתא אליבא דהלכתא ולדעת את כל חלקי התורה, ישנה מטרה עיקרית נוספת שאותה הוא מגדיר 'העיקר', וכלשונו (ליקוטי מוהר"ן תניינא עא; שיחות הר"ן ז'): 'אשרי הזוכה להרגיש נעימות התורה, כי יש נעימות בתורה, וזהו העיקר, לזכות להרגיש הנעימות שיש בהתורה'.

הרגשת הנעימות שיש בתורה יכולה לבא משני אופנים, או על ידי השגת החכמה שבתורה, או על ידי השגת קדושת התורה, כי יש נעימות גדולה מעצם ההתקשרות לדבר ה', ומי שזוכה להרגיש את הנעימות שבתורה שבאה מחמת קדושת התורה, אזי בכל מה שילמד, פסוק, משנה, גמרא, הלכה, זוהר וכו', ירגיש נעימות מעצם זה שהוא לומד תורה, ולא שהנעימות תהיה רק מהחכמה וההשגה שמושג, אלא גם אם לומד דבר שכבר יודע, או שלומד באופן פשוט מאוד, תהיה לו נעימות מעצם זה שהוא עוסק בדבר ה'. כי באמת מציאות התורה גבוהה מכל מה שאנו יכולים להשיג, ויש מציאות של נעימות מעצם ההתקשרות לדבר ה' כאשר לא מקלקלים את הנעימות הזו עם מטרות אחרות, אולם כאשר האדם מחפש דווקא את ההשגה והחכמה שבתורה ונתנה רק מנחה, הוא מגביל בדעתו את מציאות התורה למה שהוא מבין, ואינו זוכה להתחבר למציאות השורשית יותר של התורה שהיא הרבה למעלה מהשגתו.

ועל כל פנים מי שמחפש להשיג בלימוד את הנעימות שבתורה, הלימוד שלו צריך להתאים למטרה הזו, וכל אחד יכול לדעת על עצמו איזה אופן של לימוד עוזר לו להרגיש את הנעימות שבתורה ואיזה מפריע לו, ובדרך כלל הלווחץ את עצמו ללמוד באופן שלא מתאים לטבעו, קשה לו להרגיש את הנעימות שבתורה, ומה שבעיקר חשוב הוא שהזוכה להרגיש את הנעימות שבתורה, יבוא ממילא לידי התמדה, כי אם יהיה לו חשק ללמוד, ממילא יתמיד בלימודו, ומעלת ההתמדה והקביעות בלימוד היא גדולה ונפלאה מאוד (שיחות הר"ן יט, מכתב הנדפס בראש ספר עלים לתרופה), ואם יזכה להיות מתמיד, יוכל להגיע להשגות גדולות בתורה, ולא משנה באיזה דרך ילמד, מה שאין כן מי שאינו זוכה להרגיש הנעימות שבתורה, גם אם הוא לומד בדרך הנכונה, לא יוכל להתמיד בלימודו, וממילא גם לא יגיע למדרגות גדולות בדיעת התורה.

ומקבלין דין מן דין

דרך הלימוד

בדידי הוי עובדא

לכבוד העלון החשוב 'הקבוצ'.

קודם כל אני רוצה להודות לכם על כל מה שאתם משקיעים גוף נפש וזמן בעלון הזה, שהוא ממש מקים מעפר דל ומאשפות מרים אביון. בפרט המודור של סיפורי התקורות שזה נצרך מאד ה"ל.

בענין דרך הלימוד. אינני בא להגיד דעות רק לספר על עבודות. ולא רק 'בוודעי ומכירי קאמינא' אלא עלי ועל נפשי. לפני פרק זמן התחלתי ללמוד כל היום כשיטת רבי"ל המובא בשיחה ע"ו. דהיינו, ללמוד גמרא רש"י באופן שאני אומר כל מילה ומשתדל להבינה, אבל בלי לעצור יותר מ-דקה על שום קושי או אי-הבנה, אחרי זה יש לי סדר קצת יותר קצר על הדף האחרון שלמדותי, שאני מעניין בו עד שאני מבינו עם רש"י תוס' מהרש"א רי"ף רא"ש בית יוסף וש"ע.

מה אומר ומה אספר, המהלך הזה שניה את החיים שלי לגמרי. וכדלהלן: א. זה עזר לי מאד ללמוד בהרבה יותר התמדה, ולא להפסיק באמצע ולא לבזבז זמן יקר בשטויות (קבעתי לעצמי סכום מסוים של דפים שאני חייב ללמוד כל יום, כמובן בלי עצבות ומרה-שחורה). ב. זה עזר לי מאד ללמוד באופן של 'לשמה' (יש כמה ספרים לזה). ג. אין מילים לתאר את התחושה של שמחה אמיתית כשאני קם בסוף היום ורואה את כל הדפים שלמדתי, ומתענג מעשרות המאמרים של תנאים ואמוראים שמעופפים בראשי. ד. ואת עלית על כולנה. כשאני רואה איך שרבי"ל כ"כ קלע אל השערה בעניין ההתבודדות ושירת התאוות וקניית מידות טובות וכו', למה ואיך אני לא יאמין בו כשהוא אומר בפירוש שזה הדרך הכי טוב להגיע לדביקות בהשם ובתורה?!

כמובן כל אחד צריך לעשות שיקול והרבה התבודדות לדעת מתי כדאי לעשות את השינוי, איך ומתי, והרבה להתפלל כדי לזכות להצלחה בתורה. ויש לכל אחד ואחד את האמת לאמיתו בפני עצמו כמובן בליקו"ה, ואני לא באתי אלא לספר על עצמי.

י.ב. ירושלים

קביעות בלימוד דף היומי

לקוראי 'הקבוצ' שלום רב!

ברצוני לשתף את ידידי היקרים, בדבר התועלת העצומה שקיבלתי מעצתו של מוהר"ן זע"א.

ב"ה זיכני השי"ת לשבת באהלה של תורה ולעסוק בגמרא בעיון כפי הדרך שקיבלנו מרבותינו, אולם בנוגע ללימוד הבקאות לא מצאתי מנוח לנפשי, מפני סיבות שונות. עד היום ניסיתי להצטרף ל'דף היומי' העולמי כמה וכמה פעמים, אולם בכל פעם נשברתי לאחר זמן קצר, בשל פיגורים שצברתי בלימוד הדפים.

לפני כשנה וחצי, כשקראתי לראשונה את עצתו הנפלאה של מוהר"ן, שכשלומו"ם ולא מבינים לא כדאי להתעכב אלא להמשיך הלאה ובהמשך זה כבר יובן, החלטתי ליישם את זה בלימוד הדף היומי, וכעת כשאני מסכם כשנה וחצי של לימוד דף היומי בדרך זו, אני שם לב שאנמני אני לא מבין מאה אחוז מהגמרא הנלמדת אלא רק בערך שמונים-תשעים אחוז, כי כאמור היכן שהיה קשה לי המשכתי הלאה, אבל ראה זה פלא, זו הפעם הראשונה בחיי שאני שורד בלימוד הדף היומי כן כל הרבה זמן!!!

ידוע אני שפרסום דברים אלו עשוי לעורר שחוק בקרב אחרים, שיתמחו על מתן לגיטימציה לאפשרות שכן תורה ילמד שורה בגמרא וימשיך הלאה מבלי להבין אותה, אבל כיום ברור לי שיש עצה זו עשוי לחסוך מעמנו מאות שעות של ביטול תורה, משום הטבע האנושי שכשהסוגיא לא מובנת

יוצאים החוצה לשתות קפה/לעשן סיגריה/לשיחה "דחופה" בפלאפון/ מחק את המיותר/הוסף אופציות נוספות, ואילו בשיטה הנוכחית פשוט לוחצים על הגו נ... ומשויכים ללמוד הלאה.

י.מ.ג. ירושלים

אין חכם כבעל הנסיון

לכבוד מערכת 'הקבוצ'!

אחרי התודה והברכה על הגיליון הנפלא, האיכותי, העמוק והמעשי. באתי להעיר על אודות "דרך הלימוד" המבואר בשיחה ע"ו בשיחות הר"ן.

עדיין לא קראתי את העלון היקר, כך שאני יודע מה כתבתם שם אודות "דרך הלימוד". אך נקודה אחת רציתי להדגיש, נקודה שנכונה בכל מקרה, והיא:

כל זמן שהדיון סביב "דרך הלימוד" יהיה תיאורטי בלבד, היא תישאר תמונה וקשה להבנה. ורק מי שיקפוץ למים ויאמץ אותה לחיי היום יום - במשך תקופה - רק הוא יפיק ממנה תועלת אמיתית, וכל הדיונים והשאלות סביבה יתפכו עבורו לכמעט מיותרות.

[כתבתי 'במשך תקופה', כי כדי לחוש את החיות וההשמה שב"דרך לימוד" זה, לא מספיק לפעמים יום או שבע, אלא תקופה ממושכת יותר. אני אישית מכיר ידו, שעבר על כל ארבעה חלקי שו"ע מחבר-רמ"א במשך שנה (02 דקות ליום) ולא התחיל להרגיש כלל את התועלת שבדבר, אלא בשנה השנייה, אשר אז התחיל לראות בעיניו עד כמה עזרה לו הפעם הראשונה, אע"פ שלא הבין אז יותר מ-03% אחוז ממה שלמד].

נקודה זו נכונה גם לבי כשיחיות והעצות, שכן "לא המדריש הוא העיקר אלא המעשה", ורק המעשה הפשוט בכוחו לברר את המדמה ששורה על כל דבר שבקדושה, כמבואר בליקוטי הלכות (הלכות סוכה הלכה ו' סעיף י"א). אך בשיחה זו, ניכר הדבר ביתר שאת, שכל זמן שאין האדם מתנסה בקיומה למעשה, אינו מבין אותה לאשורה.

כשאני רואה לפעמים אנשים שדנים ומתווכחים סביב פירושה המעשי של שיחה זו - ומתוך דברי המתווכחים והמתדיינים ניכר שאף אחד מהם לא ניסה מעולם לצעוד ב"דרך לימוד" אפילו חודש אחד - נראה בעיני הדיון והויכוח כמיותר לחלוטין.

יותר מכך: המכוון הפנימי של שיחה זו הוא להסיר מלפני האדם את המחסומים הדמיוניים והחשיבתיים החוסמים בעדו מלהתמיד בתורה הקדושה, ולהביא אותו לידי "דיבור הלימוד" העולה על הכל. כך שבילוי זמן סביב בירורים מדעיים גרידא בפירוש השיחה, מנוגד לחלוטין למכוון של השיחה, ודוק.

מיותר לציין שלא באתי בדבריי אלה, לשלול או לזלזל בדיון סביב שיחה זו. כי בוודאי ראוי לברר וללכד כל שיחה משיחותיו של רבינו, ובמיוחד עצה נפלאה כזאת הפותחת שערי ההתמדה בפני כל אחד. אלא שיעקר דבריי אינם אלא כחיזוק למי שחפץ באמת לטעום טעמה הטוב, שיידע ויזכור שיעקר הדרך לזכות לכך היא רק על ידי קפיצה למים, ללכת בפשיטות בדרך זו לעובדא ולמעשה.

[עוד נקודה חשובה מאד (אשר ראיתי רבים שנפלו מההליכה בדרך הלימוד זה, מחמת חסרון ידיעתם בוה): גם ב"דרך זו", יש לכל אחד את המסילה המיוחדת לו. כך שכדי למצוא את החיות האמתית, על האדם להיות גמיש, עד שימצא את המשבצת המתאימה לו. ומקוצר הגיליון אין באפשרותי להאריך בנקודה נחוצה זו, אך די לחכימא].

אקווה שיהיה אי-מי שימצא חיזוק ותועלת בדבריי המעטים, ואסיים בברכה ותודה על גיליונכם הנפלא, המשיכו והצליחו.

יעקב נתן אנשי. ירושלים

המשך סיפורו של בן עלייה - הרב א. ג. - מהמרכז

שונה לחלוטין, הולכת ומתחזקת אצלי ההכרה שעדיין אינני יודע כלום, נכון שלמדתי כמה דפי גמרא וכמה סימנים בשו"ע וכמה ספרי קבלה וכו', אבל עוד לא התחלתי לנגוע במעמקים האין סופיים של התורה. מוהר"ן פתח בפני את מימד העומק שביהדות וגרם לי להבין איפה באמת אני נמצא ולאן אני עוד יכול להגיע. אי אפשר להסביר בשכל כיצד זה קרה, ברור לי לגמרי שזה לא בא מתוספת ידיעות אלא מדבר אחר לגמרי. אבל את המציאות אי אפשר להכחיש, ואני עצמי עומד נדהם מול הנס שקרה לי.

ג. דיבור עם ה'. זוהי העצה הידועה ביותר של מוהר"ן ואין צורך להרחיב כמה היא נפלאה. מה שהתחדש לי בענין זה היה שהקשר עם הקב"ה צריך להיות בדיבור דווקא ולא רק במחשבה. תמיד הכח הדומיננטי אצלי היה המחשבה, והיום אני מתחיל להבין שכח הדיבור חשוב לא פחות, ודווקא הוא הכלי היעיל ביותר להשיב את הדברים אל הלב, הדיבור מוריד את הדברים ללב וגם שובר את הכיסויים שעל הלב (עי' ליקו"מ א, לד). היום לאחר כמה חדשים שזכיתי לקיים את העצה הזו, זה כבר הפך להיות ממש צורך נפשי לשוחח עם הקב"ה כל יום.

ד. אמונה, תמימות, שמחה. שלושה דברים שהולכים יחד, שכל אחד מהם הוא עולם בפני עצמו ועליהם עומדת כל היהדות, ומוהר"ן נותן דרכים וכלים אמיתיים ומעשיים כיצד להגיע לשם. ככל שאני מתקרב לשם אפילו מרחוק, אני רואה ששם נמצאים החיים הטובים באמת והם הכלים להשיג כל השגה רוחנית אמיתית.

ה. התחזקות. עד שהתקרבתי לברסלב לא היה לי מושג כמה אני זקוק לחיזוק, וכמה נפילות ואיבוד זמן יכולתי למנוע ע"י חיזוק נכון. היום אני יודע שאי אפשר להתקדם אפילו צעד אחד בעבודת ה' בלי חיזוק. יש עוד רשימה ארוכה של דברים אבל אין כאן המקום לפרטם.

ולסיים:

מכל השיטות והדרכים שזכיתי לחזיר עד כה, שיטת ברסלב יש בה את העושר והעומק והרב גוונים הגדולים ביותר, היא מציעה פתרונות כוללים לכל חלקי וצרכי הנפש הרוח והנשמה, אין תחום בעבודת ה' שלא נמצא עליו תורות עמוקות והסתכלות מעמיקה וחדשנית יחד עם עצות מעשיות איך להוריד את הדברים לתחומי העבודה, והיא פשוט מחיה מחדש את כל היהדות.

וכאשר הכל מגיע יחד עם דיק נורא שמוכן לעזור לנו ולהשתתף אתנו אם רק נרצה לעשות מה שבבחנו, אז זה פשוט עובד בפועל ממש ולא רק בתאוריה.

בשלב הראשון בנהר דיבור הזה של הוויתור על הערכת הסביבה המוכרת, ענ"פ לזמן מה, זהו דבר קצת קשה, אבל צריך להשלים אתו. אפשר לנסות להסביר רק למי שמעוניין באמת לשמוע, וגם זה לא כדי להגן על כבודי האבוד, אלא כדי לעזור לו...

מה הם הנקודות העיקריות ש'תפסו' אותך במשנת ברסלב?

אציין בנקודות כמה דברים מופלאים שגיליתי בתורת ברסלב שהיו חסרים לי מאוד, ועכשיו אני מתחיל לקבל אותם ב"ה.

א. צדיק. דווקא הנקודה שנתפסת כהכי 'מוזרה' בברסלב תפסה אותי מאוד, כבר מההתחלה נמשכתי לחקור היטב את הנושא הזה, ולאחר שזכיתי לתפוס את הנושא (שזו בעיני אחת התגליות הגדולות בחיי), אני מנסה להתחיל לחיות אותו.

מאז ומעולם השתוקקתי שיהיה לי רבי, אבל אף פעם לא מצאתי. פשוט לא הייתי מסוגל להתבטל לאף אחד - גם לא ליגדולי הדור (כוונתי להתבטלות פנימית, במובן זה שלא היה לי מישהו שיכולתי לינוק ממנו מחשבות והרגשות שירדו אותי בדרך שלי, התבטלות חיצונית ומעשית במובן המוכר והידוע בודאי היתה), מהלך החשיבה העצמאי שפיתחתי לא נתן לי את האפשרות להתבטל לדעתו של מישהו (אם לא למוסכמה תורנית ברורה כמובן), שהרי ברור שגם אם מישהו אומר משהו, תמיד ימצא מישהו שיאמר אחרת, ואין דעה יחידה בעולם, ואם כן מדוע שאבטל את דעתך, הרי אני זה אני והוא זה הוא, ומדוע שאבטל אלו.

והנה כשהתקרבתי לתורת מוהר"ן, מיד בתחילת ההתקרבות הרגשתי שאני מתבטל אליו כפשוטו, קשה להסביר מה הגורם לזה, אבל היתה לי תחושה ברורה שיש כאן מישהו שכולל אותי ומסוגל לגלות לי על עצמי דברים שלא ידעתי, ולכן אני לא מאן דאמר לידו אלא אני מציינת לכל מה שאומר לי לעשות. וכעבור זמן קצר מההתקרבות ידעתי שזהו הרבי שחיפשתי תמיד, רבי שלא רק אומר לי את הדעה שלו, אלא מגלה לי מהי הדעה האמתית שלי, זו שתמיד חיפשתי ולא כל כך מצאתי...

ב. התחדשות. בשנים האחרונות לפני שהתקרבתי לברסלב סבלתי מ'זיקנה מוקדמת', חשבתי שאני יודע כמעט הכל ביהדות, נכון שחסרים לי עוד כמה מסכתות שלא למדתי ועוד כמה סימנים בשו"ע ועוד כמה ספרי קבלה וכו', אבל התחושה הפנימית היתה שכבר טעמתי מהכל. ניסיתי את כל דרכי הלימוד האפשריות, טעמתי מכל גוון המוסר והחסידות, וכבר שום דבר לא היה בשבילי אתגר וחידוש. כיום לאחר שזכיתי להתקרב אני עומד במקום

בגליון הקודם הובא החלק הראשון של הסיפור, בו מתואר באריכות החיפוש הארוך שקדם אל ההתקרבות, תהליך ההתקרבות, והשינוי הגדול שחל בעקבותיו. כעת נשמע את ההמשך:

האם הייתה לך התמודדות עם הסביבה?

בודאי. ההתמודדות התחילה מהרגע הראשון שנכנסה לראשי המחשבה שאולי אלך לבדוק מה יש בברסלב. מיד קפץ לי פחד: רגע, אני עלול להתפס ל'ברסלב' ולהיות ברסלבר, ואז יחשבו עלי כל מה שחשבת עד היום על הברסלבר'ס. זו באמת היתה מחשבה מרתיעה, אבל ברור ה' הייתי מודע לה, והשבתי לעצמי שאני לא הולך להיות ברסלבר, אלא הולך לבדוק משהו האם הוא יכול לעזור לי בעבודת ה', ואם הוא באמת יעזור לי, אזי הוא שווה כל מחיר.

אגב, כשהתחלתי לבדוק את הענין ברצינות דברתי עם שני חברים על כך, וכשראו שאני מתכוון לבדוק ברצינות אמרו לי משפט זהה: תיזהר, אתה טיפוס שעלול לקחת את הענין ברצינות אם זה יראה לך אמיתי... לא יאומן כמה אנו פחדים לבדוק דברים שמא נגלה שיש שם אמת שלא נוכל לטות איתה כרגע.

לגבי המשפחה והסביבה, לא היתה לי התמודדות מסעירה כל כך. עיקר ההתמודדות היתה במחשבות בני לבין עצמי, מה יאמרו עלי ומה יחשבו עלי, וכל מיני יוכוחי סרק שעלו בדמיוני, מה יגידו לי ומה יענה להם. אולם היו לי כמה תובנות בענין שאולי יועילו גם לאחרים.

ראשית החלטנו אני ואשתי (אשר הלכה איתי ב"ה בכל השלבים) לא לשתף אף אחד שלא בין אותנו כל עוד לא נרגיש שלמים ובטוחים לגמרי בדרכנו, חששנו שהשיתוף בשלב מוקדם מדי יביא לגילוי התנגדות שיחלישו אותנו. רק לאחר שעברת תקופה שבה ראינו התקדמות בדרך זו בענ"ה, וגם הידע וההבנה שלי בנושא הביטול והפכו לבהירים יותר, החלטנו לשתף את המשפחה בצעד שעשינו. לצערי עד כמה שניסיתי לספר את הדברים מהמקום הפנימי שבו אנו תופסים אותם, הדברים לא נתפסו כפי שרצינו וגרמו לסערה בסגנון של 'חבל שנתפסו לברסלב' וכיוצא בזה, כמובן שאי אפשר לדון אף אחד, יתכן שגם אני הייתי מגיב כך לולי שזכיתי למה שזכיתי. בתחילה היו ניסיונות שכנעו והסברה מצדינו, אולם מהר מאוד התברר שזה לא מועיל, ואולי אפילו מזיק, מי שלא מחפש בעצמו ופתוח לענין אינו מסוגל לקבל מה שאינו רוצה לקבל.

כיום אני מבין שמי שמצטרף לדרכו הקדושה של מוהר"ן חייב לעבור כבר

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

ייחשב זאת ללימוד תורה, ואם כן - אז רק בדיעבד, וא"כ, למה לי להשקיע.

על כך באה ההפקעה וההדגשה - לא ולא! לימוד התורה הנכון והאמיתי שייך גם שייך אלך כאן ועכשיו, ולא בדיעבד, אלא לכתחילה שבלכתחילה. וא"כ חבל על כל רגע, חטוף מה שתוכל ותרוויח את עולמך בחיך.

נסיים במשפט שאמר הסטייפלער זצ"ל לבחור ששאל אותו על דרך הלימוד, והוא מגדיר היטב את אשר אמרנו. הוא אמר לו: "במקום לשאול שאלות, שב ותלמד שיתים עשרה שעות ביממה, ואז, גם אם תלמד כל הזמן רק חומש רש"י - תהיה תלמיד חכם!..."

אם נקבל את הדברים, ונציית להם בתמימות ופשיטות, נוכל לקבל מחדש כמש במתנה את מצות תלמוד תורה. אנשים רבים שהחלו ללכת בדרך זו מעידים שקבלו עולמים בחייהם, הן בכמות והן באיכות [דוגמאות לכך ניתן לראות במדור המכתבים], אורך ימים בימינו, בשמנאלה עושר וכבוד.

>>> המשך מעמוד א'

הנשגבה שהיא יסוד התורה - מצות לימוד תורה. בכל פעם לפי מה שמותאים כעת. כך שאין שום עילה והתחמקות לפיה יוכל אדם לטעון ולומר: כעת אינני שייך ללימוד התורה. אין דבר כזה!!! התורה היא שלך, ושייכת אליך תמיד ולעולם.

מובן שהלימוד בדרך זו, מוסיף ממילא שעות רבות של לימוד, וגם מביא בסופו של דבר להבנת הדברים, אם ע"י ריבוי הפעמים של הלימוד ואם ע"י שמוצאים את ההזדמנות שהמחשבה מאיר ואפשר ללמוד בהבנה.

אין כאן הדרכה לכיוון מסוים בדווקא, וגם אין בזה הפקעה מכל שיטה אחרת. אדרבה, יש כאן מקום רחב לכל הדרכים ולכל השיטות, כל אורך כפי חפצו ונטיות לבו. יש כאן הן הפקעה מדבר אחד בלבד, ושמו: ביטול תורה! אמנם זה קורה לפעמים מעצלות וכיו"ב, אך ברוב המקרים זה קורה מחמת ההרגשה, שהדרך ה'נכונה' וה'אמיתית' לא שייכת כרגע, וממילא, אם אלמד כעת, לא

הזדמנות מיוחדת
לאחר תרומה מיוחדת שקבלנו מנדיב לב בעילום שם ישנה אפשרות לכל החפץ לקבל את העלון בדואר ללא תשלום המעוניין יפנה למס' טל. 0527149713 נא להעביר לחברים ולמכרים

עלון זה נתרם
ע"י הבחור החשוב אליהו שמחה בן אסתר עליזה הי"ו זכות זיכוי הרבים חכות רבינו הקדוש תעמוד לו שיזכה בקרוב לזווג הגון משרש נשמתו ולהתמדה בתורה ולתפילה בכונה

הודעה משמחת:
בתרומה של 50 ש"ח ניתן להקדיש מדור, לרגל שמחה, או לישועה, או לע"נ יקירכם וכיו"ב.

הדפסת גליון זה נתרם
לזכות ישראל יצחק בן לאה פערל לזווג הגון בקרוב

פרידה לצורך עליה

על רגל אחת

הז'ל מספרים על נוכרי שבא אל שמאי ואמר לו: "אני רוצה להתגייר, בתנאי שתלמד אותי את כל התורה על רגל אחת". שמאי דחף אותו באמת הבניין שבידו. הלך הנוכרי אל הלל ואמר לו אותם הדברים, הלל האיר לו פנים ואמר לו: "ואהבת לרעך כמוך הוא כלל גדול בתורה - כל השאר לך תלמוד".

מה כל הסיפור המסתורי הזה? מה באמת היה? מה זאת אומרת ששמאי דחה את הגר באמת הבניין שבידו? מה זה אמת הבניין, מד-מטר של בנאים? מה בעצם אמר הלל לגר כשהוא עמד על רגל אחת?

הגר בא לשמאי ואמר לו: תראה, אני הבנתי שיהדות ותורה ומצוות זה דבר גדול, אני רוצה להתגייר, אבל על רגל אחת. בלי זעזועים. אני לא רוצה את התנועות של ההלכה, עם העלייה והירידה שכרוכות בהן, אני רוצה לעמוד במקום שלי.

שמאי דחה אותו 'באמת הבניין' שבידו. הוא אמר לו: "זה לא בנינו של עולם, לא ככה ברא הקדוש ברוך הוא את העולם. אני לא יכול לגייר אותך על דעת שתעמוד יציב במקומך, אין כזה דבר". הלך הגר להלל עם אותה בקשה והלל אמר לו, אני אגיד לך

רבינו מספר (סיפורי מעשיות מעשה יג) על מלך שהיה לו בן, והוא החליט לתת לבנו את המלוכה בחייו. הקדוש ברוך הוא, המלך העליון, ברא וברא את כל העולמות לתכלית מאוד גדולה, ויש שמחה מאוד מאוד גדולה כשהקדוש ברוך הוא מחליט לתת לכל אחת מאתנו להיות קצת מלך, כשהוא מחליט להעביר לנו את המלוכה.

"וכשנעשו שמחים מאוד, עמד המלך ואמר לבנו: היות שאתה חווה בכוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכך תראה שלא יהיה לך עצבות כשתרד מן המלוכה, רק תהיה בשמחה".

רגעי השיא במסיבה. המלך קם לשאת את המשא החגיגי וכולם מחכים בהתרגשות לשמוע מה הוא צופה לבן שלו, מה הוא רואה בכוכבים. איזה הצלחות, איזה כיבושים, פתאום שומעים דיבורים המוכים לגמרי. המלך אומר לבן שלו: תקשיב, אתה הולך לרדת מן המלוכה. אני מסתכל בתוכנית של העולם הזה, ושם מוטבע מראש שאתה תרד מן המלוכה.

ובכל זאת - כשתרד תהיה בשמחה גדולה. למה? איזה הגיון יש בזה? ומה יועיל שהוא יהיה בשמחה?!

משוהו - "ואהבת לרעך כמוך זה כלל גדול בתורה".

הלל אמר לו, מה אתה חושב, אתה היית גוי באיזה מקום ופתאום על בך להרהורים שאתה רוצה להתגייר? אני אגיד לך איך זה קרה לך. זה קרה בגלל שיהיה מישוהו בעם ישראל שנפל ממדרגתו והגיע עד אליך, למקום שבו היית. ואז התעוררו בו הרהורי תשובה והוא עלה משם. כשהוא עלה משם, הוא משך אותך אחריו.

ככה זה עובד, אותך הביאו על ידי שמישהו אחר ופל וקם, ואתה רוצה לא ליפול ולא לקום? אי אפשר! הדרך שלנו היא שאנחנו קשורים אחד בשני. כל הנשמות של עם ישראל נקראות אילן הנשמות. אנחנו באמת קשורים, אנחנו באמת משפיעים, כל מה שעובר עלינו הוא משמעותי ומהותי ונצחי.

תהיה בשמחה

זה מה שהמלך אמר לבנו: החיים שלך יהיו מורכבים מעליות וירידות. אבל לא סתם. כל מה שעובר עלינו משמעותי בעומק עומקים. אנחנו לא יודעות על מי ואיך, אבל החיים שלנו משפיעים, החיים שלנו ברי משמעות נצחית. מרגש לחשוב על זה:

המשך בעמ' הבא <<<

מה בקשתך?

הרבנית דבורה קרשבוים - בתו של הגה"צ ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

4.3. לגבי גנרטור. פשוט שאין צורך לשנות כלל וכלל. ואדרבה, חלקם הגדול של חסידי ברסלב מקפידים על זה, ובבית הכנסת הגדול של ברסלב במאה שערים משתמשים בגנרטור, כהוראת ר' לוי יצחק בנדר זצ"ל, ולגבי הבחירות, כל אחד הולך לפי רבו. ואין בזה מנהג של 'ברסלב'.

5. לגבי איכילת אפיקומן. מדובר בנושא הלכתי לגבי חישוב הזמנים. ואכן בברסלב נוהגים להקל לאכול עד ששה שעות לאחר צאת הכוכבים. כי אכן זו היא שיטת מוהר"ן בפירוש, כמובא בליקוטי מוהר"ן [תורה קמט], אך גם בזה, מי שיכול להספיק לפני חצות שבלוח - ראוי ועדיף, אבל מקובל להקל בזה כאמור. ומכיוון שיש בזה שיטות בהלכה, אין בזה חשש של 'אל תיטוש' כאמור.

שינוי הלבוש: העניין היחיד שיש לדון עליו הוא נושא של שנוי הלבוש. אמנם אפשר להיות חסיד ברסלב בכל סוג לבוש (שהוא ע"פ ההלכה), אלא שלפעמים נכנס כאן נושא ההשתייכות. כי כאשר האב לבוש כמו ליטאי ומחזיק עצמו לחסיד ברסלב, הילדים לא יודעים להיכן לשייך את עצמם, ומרגישים קרועים בין שני עולמות. ובדורנו, העניין הזה נחוץ יותר מתמיד, כי יש יצה"ר גדול לפרוץ גדר שייכות ולהרגיש עצמאי, ולכן נחוץ כל כך להרגיש שייך ומוגדר לחוג מסוים (הרבה יותר מאשר לפני ארבעים שנה לדוגמה).

אבל למעשה, לאחרונה שהתרבו המתקרבים לברסלב מכל החוגים, ובמשך הזמן מקומים קהילות שלמות ממשפחות כאלו, אולי אין הכרח לשנות את הלבוש, כי כבר יש להיכן להשתייך, בצורה שכוללת את שני הדברים. אבל בכל מקרה, אין בזה עניין של נטישת דרך ההורים, אלא חזרה ללבוש יהודי מקורי; חליפה ארוכה, כובע עגול, זקן ופיאות, וממילא פשוט וברור שאין בזה עניין של 'אל תטוש', אדרבה כל לב יהודי ישר מרגיש שיש ענין וגדר גדול בלבוש היהודי המקורי, וגם ההווא"א היה דורש מכל שמועמו להחליף חליפה מקוצר לארוך, וגם הגר"ח קניבסקי מבקש מרבים להוציא פיאות החוצה.

לסיכום: אם תרגישי בטוחה בעצמך, ותאמיני שדרךך דרך אמת ולא נטשת שום דבר, אלא חפשת להתקרב יותר להשי"ת - ההורים והסובבים יקבלו זאת בסופו של תהליך, בהבנה ובשמחה, כשיראו את נכדיהם, קרוביהם, גדלים בדרך אהבת ד' ויראת שמים.

שאלות למדור זה ניתן לשלוח לכתובת: משפחת קרשבוים, רח' הרב מבריסל 6 בית שמש. או לדוא"ל: 4104442@gmail.com, או: ale2@okmail.co.il ולציין: עבור מדור "מה בקשתך".

משנה ממנו. וכגון אברהם ויצחק, שדרכם הייתה כמעט הפוכה זו מזו, כי אברהם העמיד את מדת החסד בעולם, שהוא צד הימין, ויצחק את מדת היראה, שהיא צד השמאל [ויעקב הוא הקו האמצעי שמורכב משניהם].

לגבי עצם השאלה - מה עושים עם השינויים החיצוניים שבאים בעקבות השינוי הפנימי של עבודת ה' בדרך של ברסלב, ובכן, אענה על זה על קודם כל במישור הרעיוני ואחר כך במישור המעשי.

במישור העקרוני: את שואלת מה לענות למשפחה שתמוהה על השינויים, וזאת בטענה מה עם "אל תטוש".

אז האמת, שכפי הנראה אין זו הטענה האמתית שעומדת מאחורי השאלה. וזרי היו דברים מעולם, כאשר לאחר המלחמה היו בחורים רבים שמוצאם היה מיוצאי אשכנז או מבתים חסידיים, וכאשר נכנסו לישיבות ליטאיות - הם החליפו לבוש ונוסח, ולא עשו מזה כזה רעש. אין זאת, אלא שבדרך כלל יש למשפחה הסובבת כאב גדול מעצם ההתקרבות לברסלב, והם שואלים - בגלוי או בסתר - מה היה חסר לכם שחיפשתם דרך אחרת [ועל שאלה זו ענינו בהרחבה בגליון מס' 3 לחודש שבט], ואז הם מלבישים את הכאב הזה בשאלה איך אתם עוברים על "אל תטוש".

כמוכן, שהנושא של "אל תטוש" הוא נושא אמתי שיש לתת עליו את הדעת. אבל יש בו גדרים הלכתיים ברורים - מה מותר לשנות ומה לא, וכמוכן שיש לבדוק על כל נושא, מה ההלכה לגביו, ולהקפיד שלא לשנות מה שאסור לשנות.

וכאן אני עוברת ל**רובד המעשי**, ואדגיש, שבאמת הדרך של ברסלב לא מחייבת כמעט שום שינוי מעשי או חיצוני, נגביר על הדוגמאות שהבאת אחת לאחת, וניווכח בה:

1. לגבי הנוסח. אפשר בהחלט להמשיך להתפלל בנוסח אשכנז, כמובא בספר "שיח שרפי קודש" (ח"ב, ע"ב) "וּבְנֵי אֶמֶר לְעֵנֶן יָגֵשׁ אֶשְׁכְּנֵנוּ וְיִסְפְּדוּ: חֲסִידוֹת אֵין לָהּ שְׂיָכּוּת עִם יָגֵשׁ הַתְּפִלָּה, אֶפְשֶׁר לְהִיֵּת חֲסִיד וְלֹא תְּפִלָּה בְּיָגֵשׁ אֶשְׁכְּנֵנוּ". ואכן יש רבים שהתקרבו לברסלב וממשיכים להתפלל נוסח אשכנז, ואין בזה שום בעיה. ובפרט ברה"ב באומן, שיש שם אלפי מתפללים באין-ספור נוסחאות.

אם מישוהו מתפלל באופן קבוע בבית כנסת שמתפללים בו נוסח ספרד, וזה מפריע לו, יש שיטות בהלכה שמתיירים לו לשנות את הנוסח. אבל שוב - זה לא קשור לברסלב.

2. זמן הדלקת נר חנוכה - גם בזה אין מנהג אחיד בתוך קהילות ברסלב, וכל אחד נוהג בזה כמנהג אבותיו. אם בזמן השקיעה, או כשיטת החווא"א, או בזמן צאת הכוכבים. ובזמן צאת הכוכבים בעצמו ישנם מנהגים חלוקים אם לנהוג כהגאונים או כשיטת רבינו תם.

לכבוד הרבנית היקרה!
רציני לשאול על הנושא של מסורת, שהוא נלמד מ"אל תטוש תורת אמן" וכו' - איך זה מסתדר עם השינויים שאנחנו נוהגים בעקבות התקרבותנו לברסלב?

א. נכון שברסלב זה בעיקר עבודת ד'. וזה לא עובר מאב לבן, אלא אדרבא עבודה אישית של כל אחד, אבל יש בהחלט דברים ששינוי מהמסורת בעקבות ההתקרבות - הן בלבוש (הבנים), והן בהתנהגות.

ב. נכון שגם בעלי תשובה מתחילים דרך חדשה ולא מעבירים את המסורת שקיבלו... אך בכל זאת איך אנחנו יכולים להגיד לילדים שלנו שמע בני מוסר אבין ואל תטוש תורת אמן, כאשר כביכול אנחנו לא מהווים דוגמה אישית לזה (ואנחנו הרי לא כמו בעלי תשובה, כי יש לנו מה להעביר).
אז למעשה, מה נענה: א. לעצמנו ב. לילדנו ג. למשפחה והסובבים ששואלים על כך. דוגמאות לשינויים: 1. נוסח התפילה אשכנז/ספרד 2. זמן הדלקת נרות של תנוכה. 3. גנרטור. 4. בחירות. 5. סוף זמן איכילת אפיקומן.
תודה רבה, וישיר כח על המדור המועיל והמחכים, ובכלל על כל החיוזק מהעלון

י. מודיעין עילית

לשואלת היקרה י. שלום רב.

סליחה על העיכוב בתשובה, עקב העיסוק בנושא ההתבודדות שעסקנו בו לאחרונה [ובע"ה עוד נסקו בו], אך כל עכבה טובה, והנה משמים הזדמן לי לענות לך בימים אלו של מתן תורה, שהוא הזמן שמומנו ממשכה המסורת מדור לדור מאב לבן, כך שההתייחסות לנושא זה של "אל תיטוש" הוא ממש מענייני דיומא.

מאד נהנית מהדיקו בשאלותיך. את שואלת שאלת חכם ומתרכת בעצמך את חלקה. ובע"ה נענה אחת לאחת.

אתחיל מההקדמה שכתבת בעצמך, והיא: הדרך של ברסלב היא דרך של עבודת ה', וממילא היא לא דבר שעובר בירושה מאב לבן, בשונה מהלכות, מנהגים, ושאר דברים חיצוניים. כי עבודת ה' הוא דבר אישי ואינדיבידואלי, ולא שייך להעביר אותו בירושה, כמו שלהיות תלמיד חכם לא עובר בירושה.

ולכן אנו אומרים 'אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב', ולא אומרים 'אלוקי אברהם יצחק ויעקב' - כי למרות שכל אחד מהאבות הקדושים ינק מאביו וקבל ממנו את כל כוחותיו הרוחניים, בכל זאת כל אחד מהם יצר דרך עצמית, הכוללת כמוכן את אביו אבל גם מוסיפה עליו או

במדור זה נארח בעו"ה בכל פעם אחת מהנשים היקרות, שבעליהן התקרבו לתורת מוהר"ן, ונשמע מפייהן כיצד העניין השפיע עליהן, וכיצד הן מרגישות עם הנושא.

סיפור של גברת ר. ג. מירושיץ

ספרי לנו מעט על הרקע שלך:

גדלתי בבית ליטאי אבל פתוח ומקבל, ודווקא אני הייתי הליטאית החזקה והקיצונית. בסמינר בו למדתי היו הרבה חברות מברסלב, אבל לא נמשכתי לזה, להיפך, הם רק גרמו לי להתנגד. הייתי בחורה שנחשבה לאיכותית, למדתי הרבה מוסר וכו' והיו לי השקפות מאוד ברורות ומבוססות, ולכן הפריע לי שלא ראיתי במה הן יותר טובות ממני.

כשהגעתי לשידוכים, היה ברור לכולם שאני מחפשת בחור איכותי במיוחד, לא כזה שפוגשים בכל יום, ב"ה הגיעו כמה הצעות טובות, וכאשר הייתי צריכה לבחור ביניהם, העדפתי את ההצעה שאמרו עליי שהוא בחור "אמיתי".

איך התחילה ההתקרבות?

כבר קודם החתונה, החל בעלי ללמוד ספרי ברסלב, אך הוא לא קרא לזה שהתקרב לברסלב, ולכן לא ידעתי מזה. בחודש אלו הראשון, פחות מחודש לאחר החתונה, בעלי שואל אותי חצי בצחוק חצי ברצינות: מה היה קורה אם הייתי רוצה לטוס לאוקיינוס? נבהלתי מהשאלה, והוא מיהר להרגיע: סתם אני שואל, לא ברצינות. אך אני קלטתי שזה כן ברצינות, ולמרות ההלם וההפתעה, החלטתי כ"אשה כשרה" להסכים לזה, ואמרת לי: אם אתה בטוח שזה בשביל הרוחניות שלך, אז כן. (בהשגחה פרטית קראתי זמן קצר קודם את הספר "22 נדרים" המספר את סיפורה של אשה שבעלה נהיה חסיד, הבנתי מאוד את הקושי של גיבורת הספר אך דבר אחד צרם לי, שהיא לא הבינה שאם זה הרוחניות של בעלה תפקידה הוא לאפשר לו, והנה העמיד אותי ה' בניסיון דומה...)

הנסיעה של בעלי, הייתה חסרת הגיון לחלוטין. לא הבנתי בעצמי איך הסכמתי לזה, וגם בעיני החברה זה היה מופקע. כאשר פגשתי חברה לאחר כחודש, היא שאלה אותי: האם בעלך היה באומן? ענית: כן, היא הפטירה מיד: הפסדתי 100 ש"ל! אחיה סיפרו לה שראו את בעלי באומן, והיא אמרה שאין לזה שום סיכוי ובטוח הם התבלבלו, והיא אף התערבה על סכום זה... אני מספרת זאת כדי להדגיש שהייתה זו השגחה פרטית בלתי רגילה, הנוגדת כל הגיון. אבל למעשה היא הכניסה אותי לדרך אל-חזור, לכיוון מסוים מאוד.

מה היה בהמשך?

לאט לאט ובהדרגה, בעלי התחיל להתבודד, ללמוד ספרי ברסלב, ללכת לשיעורים ועוד ועוד. אחת הנקודות המשמעותיות הייתה לאחר פטירתה של בתנו, זו הייתה תקופה קצת קשה עבורו, והדבר נתן לו הרבה כח היה תורת ברסלב. והוא נכנס לזה במלא המרץ.

בשלב זה, כבר לא היה מזוהר במשהו שקשור רק אליו ושיכולתי להתעלם ממנו, אלא דרך חיים שאליה נסחפתי בכה. בשלב זה, למרות שלא התלהבתי ואפילו לא הבנתי, ידעתי שזה התפקוד שלי, וזה הדרך של בעלי, והחלטתי שלטובת הבית והילדים (אפילו שערך היו קטנים מאוד) חשוב לי מאוד שיהיה לבית קו אחד וברור. ואני הייתי זו שצריכה ליישר את עצמי.

אך בזה לא הסתיים הסיפור. בעלי התקדם עוד שלב, והחל לעסוק בהפצה! הוא ראה בהפצת הדרך של ברסלב שליוחות גדולה, בפרט שיש לו את הכשרונות והכלים לכך, והוא החל משקיע בזה הרבה כוחות וזמן, בכתיבת מכתבים ומסירת שיעורים ושיוחזק עם בני אדם. נקודה זו מאוד הקשתה עלי, כי זה היה מאוד רחוק ממה שציירתי לעצמי את בעלי, בפרט שלא הבנתי מה המטרה והתועלת שבכך, אך במשך הזמן בעלי הסביר לי שוב ושוב את נחיצות העניין, ולאט לאט הבנתי שיש הרבה מאוד אברכים ובחורים בפרט בציבור הליטאי החזקים לתורת ברסלב, ויש צורך חזק באנשים המגיעים מאותו רקע שנגישו להם את החומר, וממילא יש בזה יחסי הרבים וזוהי מצוה שאי אפשר שתעשה ע"י אחרים. עד היום עדיין לא השלמתי עם זה בליבי, ואני מתמודדת בין הקושי לבין ההבנה, אך בכו"א אני משתדלת שלא להפריע, ואפילו לעזור במה שאני יכולה.

קבוצת תמיכה לנשים שחוו אובדן בעל ליטאי ומתמודדות עם בעל ברסלברי!
מי שמזדהה-מוזמנת! סודיות מובטחת...

פגישה שביעית

נמשך הלאה. במסכת ברכות: "חסידים הראשונים היו שוהים בתפילתם השע שעות: שעה תפילה, שעה לפני ושעה אחרת", ובפשוט הכוונה לשעה נמוט! ועוד במסכת ברכות: "אמר רב יוחנן: הלא יותפלל אדם כל היום כולו".

וכן הוא בדברי הרמב"ם בתחילת הלכות תפילה, כדאי לעיין שם, נצטט חלק מלשוננו: "אם היה רגל - מרבה בתחנה ובקשה, ואם היה ערל שפתים - מדבר כפי יכולתו, ובכל עת שירצה. וכן מנין התפלות כל אחד כפי יכולתו - יש מתפלל פעם אחת ביום, ויש מתפלל פעמים הרבה... וכן היה הדבר תמיד..."

החפץ חיים בספרו 'ליקוטי אמרים' (אות 4): "ולא יסתפק אדם בג' תפילות ביום, אלא צריך לשפוך תפילות ובקשות ביום לבין עצמו כשהוא בביתו". וגם הגר"ש וואנר זצ"ל כותב בתשובתו (שבת הלוי תחילת חלק 1): "...שיתבודד לפעמים ביום לבין עצמו ורק לנוכח ה' עיניו, וזה על דרך 'קומי רוני בלילה שפכי כמים לבין נוכח פני ה'...' ובדוק ונטשה אצלי מעורריו ויהי' שיתרבו שעות כאלה".

ויש עוד המון המון, אלו רק פירוץ דוגמאות.

אז מה בעצם החידוש של ברסלב? את צודקת, ההתבודדות היא בכלל לא המצאה של ברסלב, היא מוזכרת עוד הרבה הרבה קודם, ומוהר"ן רק חייד את החשיבות שלה, ודבר הרבה במעלת הענין.

ממציאות בשטח מוכיחה, שמי שגישה - הבין מעצמו, ולא היה צריך עוד הסברים, ומי שעדיין לא נסיה, - לא יכול להבין את זה, ולכן הוא טוען: זה בטוח לא אמיתי... הם מכריחים את עצמם... לא יתכן שבאמת יש להם כ"כ הרבה מה להתפלל... זה סתם מושקע...

אאמנם אין להכריש, שלא תמיד יש מה לומר, אבל בברסלב יש גם הדרכה לומר נים כאלו: אם אין לך מה לומר, תשב בשקט, זה גם משהו.

את שואלת - אז מה הקטע? אשאל אותך בחזרה: כמה שעות בילית בפגישות עם בעלך לפני שהתארסותם? ביננו: באמת היה לכם כ"כ הרבה מה לדבר? קצת לא נעים אבל חבנו מודים שמצננו נושאי שיחה מכל האצבעות, כל בחור מחפש לפני הפגישה את השיטה המקצרת ביותר: "א" 50 דקות... וגם אז הוא חושב: רבש"ע, מה נדבר? אבל מה, אין בריה! אתם צריכים להכיר! אחרת איך תדעו אם אתם מתאימים? לכן חייבים לדבר, ולא משנה באמת מה תוכן השיחה.

הרו בדיק העניין עם ההתבודדות: אתם חייבים להרגיש קשר עם ה'! ולכן אני עכ"ש שיו יושבת בפגישה עם אבא שלי, שהוא גם החבר הכי טוב ואמיתי שלי. וגם אם בתחילת הכרותי עדיין לא מספיק רכננו בשיחה לאט לאט תיפתחו ותתקרבו, עד שגיעו והיום שכבר לא תוכלו לוותר על הדיבור אתו! כי אין אפשר לגמור לדבר על כל מה שיש בלב?

ההתבודדות היא מפתח לקשר עם ה', קשר קרוב, בלי מחיצות ובלי יזופים, שווה לנסות.

יש עוד נקודה - חשובה מאוד - שרובצת על הלב בעיניי זה, והוא: מה עם ביטול תורה? ועל זה בעזרת השם בפגישה הבאה.

בפגישה השנייה העלינו מספר שאלות או "טענות" בקשר למושגים חדשים שנכנסו אלינו הביתה, שמקורם כמובן מ'ברסלב'. מושגים שלא הצלחנו עדיין להבין/להשלים/להתחבר - אליהם.

בפגישה זו ובפגישות הבאות בעו"ה - נשתדל להתייחס לנושאים הללו אחד לאחד.

הפעם נדבר בעו"ה על אחד המושגים הבסיסים בברסלב, והוא: ההתבודדות. סליחה, הדיבור עם ה'. או בבטוי היותר ליטאי - תפילה במילים שלי. [אנאם במחור 'מה בקשתך' מהרבנות קרשבוים הופיעו כבר שתי מאמרים בנושא, שהסבירו בצורה נפלאה את אופן ההתבודדות' למעשה, אבל אנו נדבר על העניין מבחינה רגשית, וממבט "מתנגד"].

אנו שואלות: מה זו ההתבודדות? לנצטט ליער לבד, ולצעוק לשמים במשך שעה שלמה?! באמת, נסחפתם!! הגזמתם!!

אז ביננו: כשיש לך שיחה חשובה עם מישהו; את מנהלת אותה באמצע ארוחת צהרים, משכך המשפחה סביב השולחן, או לחילופין בתור למכולת - או שאת ננסת לחזור ונועלת את הדלת, או לחילופין יוצאת להליכה מחוץ לשכונה? מסתבר שאת מעדיפה את האפשרות השנייה...

וכשנלפגעים יש משהו שמאד מסעיר אותך - את לא מדברת עם אבא/אחות/חברה שלוש שעות בטלפון עד שאת נרגעת? ובכן, היית רוצה שמישהו יגיד לך: השתגעת?? מה כבר יש לדבר? תוך עשר דקות היית אמורה לסיים את השיחה! נסחפתם!!

אז נכון, יש אנשים שתוך שתי דקות באמצע 'שמעו קולנו' נגמר להם כל מה שיש להם לדבר עם אבא שבשמים, אבל זה לא אומר שאין אנשים אחרים שיש להם מה לדבר איתו שעה! כל אחד והקשר שלו עם ה'...

את יכולה גם כן לנסות לעשות 'התבודדות', תגלי עולם חדש. בעצם לא חדש, אלא עולם ישן נשן - פשוט של 'תפילה'. כי תפילה אמיתית זה לא רק לומר את המילים של הסידור, וגם לא רק להוסיף כמה משפטים בסגנון של כספומט 'ה', תודה על הכל, עכשיו אני צריכה שידוך לבת, רפואה שלמה לסבתא, ולמצוא אישה טובה לבחור, תודה ולהתראות'. המטרה העיקרית בתפילה היא - ליצור קשר עם ה', קשר קרוב ואוהב, בלי מחיצות ובלי יזופים.

זה מה שעושים בהתבודדות, מספרים על הכל - על מה שהיה ועל מה שהיית רוצה שיהיה, ועל כל ההרגשות, על ההצלחות ועל האי-הצלחות. וכך מתקרבים אל ה' באמת. אין מה להתבייש, כי הרי ה' יודע בדיוק מה שלב שלי, אז מה העניין לא לדבר על הדברים הפחות נעימים? להיפך, את הרתת היחידה שלו, וזה מעניין אותו יותר ממה שהבת שלך מעניינת אותך!!

רוצה מקורות קדומים ולא-חסידיים? לענין? בבקשה.

נתחיל מדוד המלך. כל הספר תהלים זה התבודדות! תפתחי תקראי איך דוד מדבר אל ה' את כל מה שלב שלו! הוא מודה על מה שקיבל, מבקש על מה שרוצה, מספר על הפחדים שלו, מביע את שאיפתו ומשאלותיו! מכל מקום ובכל מצב הוא פשוט דיבר עם ה'!

איך הגיבה הסביבה?

בהתחלה הייתי שקועה בהתמודדות שלי עם עצמי, ולכן פחות הייתי מוטרדת מהסביבה, מה גם שמושפתי מאוד העריכה את בעלי, ולכן קבלו את זה בצורה מבינה. בהמשך, כשכבר כומס נכנסנו לזה, השלמותי עם זה. ובסופו של דבר, ראיתי בברור איך הסביבה מקבלת את זה - לא רק בהבנה, אלא גם בהערכה שאני עושה את מה שטוב לבעלי.

ולסיים:

במשך הזמן ראיתי שלא הכל שחור לבן, גם דברים שלא התרגלתי לחשוב עליהם, או אפילו חשבתי עליהם כדברים שליליים או מזוירים. כגון: חצות, התבודדות, התבטלות לצדיק ועוד, דברים שהם סוג אחר של עבודת ה', קבלו מימד אחר, חשוב יותר ובעל ערך.

ונקודה נוספת. הרבה פעמים חשבתי לעצמי, שאם בעלי היה ממשך בדרך ה'רגילה' הייתי אמנם מקבלת שכן, אך הקב"ה רצה לזכות אותי יותר, והוא העמיד אותי במבחן: את רוצה לעבוד אותי או את מה שאת רגילה? אני הוא זה שמנסה אותך ואני הוא ששמת את בעלך במקום הזה, תאמיני שזה הנתיב שלך ותקבלי שכן פי אלק.

>>> המשך מעמוד קודם

אנחנו קשורים אחד בשני. כל פעם מחדש, העלייה שלי להקלחת אוויר והניסיון מחדש לחפש את החיון, עצם התנועה ללכת הלאה ולא להישאר בדיכאון ולא להישאר בכישלון ולא להישאר יודע כואת, מי יודע את מי אני מרימה אתי ביחד.

עיקר תורת הנחמה של רבי נחמן, ולא סתם קראו לו 'נחמן', זה לגלות לנו סודות שאיבדנו, שמסבירים מה האמת שמאחורי חוויית המציאות שלנו. לנו נראה שהכל זה אנתנו, גם ההצלחה (הנדידה) וגם הכישלונות (התדירים...), הגאווה הזאת לוקחת לחשוב שעם כל הנפילות שלי אני מחריבה את העולם ואין לי עוד סיכוי. אבל האמת היא שאהה כאן כי השם רוצה שתהיה כאן. כי יש עניין שתהיה כאן. כי זו היא אמת הבניין, שכל אחת מאתנו נמצאת בכל מיני גליות פנימיות, ושם היא צריכה לחצות ללכת הלאה, לנסות, להגיד מילה של תפילה. אפילו מילה.

ואת הידיעה הזו, חשוב לו להבהיר לנו כבר בזמן השמחה הגדולה של קבלת התורה, כי זו היא קבלה אמיתית, להיות מוכנה להתנהג ש'ה' מתנהג את, בביטול ובשמחה, בין בעליה ובין בירידה, מתוך אמונה שזה לא סתם, זהו היא המלכה האמתית שלנו, להמליך את ה' בכל מצב. לטוב ולמוטב.